

„Normalno življenje — tudi diabetiku!”

(Poslanica za svetovni dan zdravja — 7. april 1971)

Diabetes ali sladkorna bolezen je še v začetku tega stoletja veljala za hudo in nevarno bolezen. Če so jo ugotovili pri mladem otroku, je to napovedovalo njegovo prezgodnjo smrt. Če so jo odkrili pri moškem ali ženski v naponu njunih moči, se pravi v najmočnejšem življenjskem obdobju, je to pomenilo preobrat njunih vsakdanjih navad in znatno zmanjšanje povprečne življenjske dobe.

Pred 50 leti — zadnje mesece leta 1921 — je dr. Frederick Grant Banting, mladi kanadski zdravnik, ki se je ukvarjal z raziskavami diabetesa, doživel, da so njegovi napor končno kronani z uspehom. Ob sodelovanju s Charlesom Herbertom Bestom, svojim mladim sodelavcem, mu je uspelo izolirati insulin, ki ga je že januarja 1922 z uspehom uporabljal pri zdravljenju bolnikov. To je bilo eno največjih in najčudovitejših odkritij sodobne medicine, ki je večini diabetičnih bolnikov do kraja spremenilo usodo.

Nekaj časa so domnevali, da sta Banting in Best v laboratoriju v Torontu našla povsem zanesljivo orožje proti diabetesu.

Toda kmalu so morali priznati, da insulin v določenih primerih bolezni ne more do živega, kar je privedlo seveda do raznovrstnih in poglobljenih raziskav bolezni ter njenih mehanizmov in tudi insulina samega.

Raziskave so v zadnjem četrstoletju pripomogle do večjega števila pomembnih odkritij. Po zaslugi depotnega (počasi delujočega) insulina je bilo mogoče omejiti injekcije na eno samo dnevno. Dosegli so, da so začeli protidiabetična zdravila predpisovati oralno (skozi usta). Znova je prišlo do spoznanj, ki so potrjevala vrednost osnovnih naravnih metod v boju proti diabetesu s prehranjevalnim režimom in telesnim gibanjem.

Toda kljub tem odkritjem se zdi, da se diabetes širi po terenu in da mnogo oseb, posebno moških in žensk, po 40 letih življenja s preveliko telesno težo, zbolijo, ne da bi se tega zavedali.

Toda kako je treba zdraviti bolezen, kakor hitro jo ugotovimo?

Danes lahko diabetični bolniki živijo in delajo normalno, lahko po svoji izbiri gojijo šport in lahko v polnosti uživajo svoje življenje.

Jasno je, da so v ta namen potrebni previdnostni ukrepi: glavni pogoj je zares natančno zdravljenje in prehranski režim, ki ga predpiše zdravnik. Diabetični bolniki morajo prav tako na občasne zdravniške kontrolne preglede, zlasti še med nekaterimi boleznimi in po njih, kot je npr. gripa, dalje med nosečnostjo, to se pravi v okoliščinah, ko se spremeni osnovna presnova. Pred poroko je pametno poiskati nasvet genetika, če gre za diabetične prednike v družini enega ali drugega od bodočih zakoncev.

Diabetes je še vedno resna bolezen: zanemarjati predpisano zdravljenje, se pravi pogosto se izpostavlja resnim posledicam, kot so diabetična koma, slepota, obolenja ledvic ali živčnega sistema, kožna vnetja, predvsem pa degeneracija srca in ožilja.

Bolj ko smo poučeni o tej bolezni, bolj smo pripravljeni, da se borimo proti njej. Informacije in vzgoja lahko na vseh nivojih pospešijo zgodnje odkrivanje diabetesa in predpisom ustrezno zdravljenje.

Zdravniki in drugi zdravstveni delavci — medicinske sestre, dietičarke, farmacevti, zdravstveni vzgojitelji, socialni delavci — vsi igrajo pomembno vlogo v zdravstvenem prosvetljevanju javnosti.

»Prosvetljeno javno mnenje — aktivno sodelovanje prebivalstva so važna glavnica za izboljšanje ljudskega zdravja«, to so besede, povzete iz uvoda konstitucije Svetovne zdravstvene organizacije, vrh tega pa še posebno primerne v primeru diabetesa, bolezni, ki prizadeva javno zdravstvo širom po svetu.

Dr. M. G. Candau
generalni direktor
Svetovne zdravstvene organizacije

**ZDRAVSTVENI DELAVEC SLOVESNO IZJAVLJA, DA BO NE GLEDE NA VRSTO SVOJEGA DELA IN SVOJ POLOŽAJ V ZDRAVSTVENI SLUŽBI SVOJE UMSKE IN TELESNE ZMOŽNOSTI TER SVOJO STROKOVNO IN DRUŽBENO DEJAVNOST POSVETIL NAJVEČJI VREDNOTI SOCIALISTIČNE DRUŽBE — ČLO-
VEKU.**

(Kodeks etike zdravstvenih delavcev SFRJ)